

MÉRGEZETT FÖLD

[színes magyar ismeretterjesztő film, 2019, 49 p]

Szerző: Trenyik Tamás / KÖVET Egyesület

Magyarország területének csaknem fele szántóföld, itt termesztik a kukoricát, búzát, árpát, repcét és napraforgót. Ezek egy része közvetlen emberi fogyasztásra kerül, nagy része azonban állati takarmányként fog hasznosulni. Ezután pedig majd a szóban forgó állatokat esszük meg mi, emberek. Magyarország az átlagosnál kedvezőbb helyzetben van ezen a téren, ugyanis bolygónk szárazföldjeinek egyharmada alkalmas szántóként művelésre [másik harmada pedig legeltetésre]. Gondoljunk csak Ausztria és Szlovákia effajta lehetőségeire!

Amikor az 1960-as években elkövetkezett a mezőgazdaság zöld forradalma, az iparszerű rendszerek terjedtek el, amit magas fokú gépesítés, jelentős vegyszer- és műtrágyahasználat és kiokosított növények jellemeztek. Való igaz, hogy a termésátlagok jelentősen növekedtek, és a szakmai kommunikáció alapja az a tézis, hogy az intenzív termesztés által előállított élelmiszer-mennyiség szükséges ahhoz, hogy ellássuk a Föld jelenleg 7 747 730 391 lakóját¹, amely a prognózisok szerint valahol 11 milliárd körül fog tetőzni 2100-ban [legyünk optimisták].

Szóval évtizedekkel ezelőtt a mezőgazdaságban magunk mögött hagytuk a természetes ciklusokat, folyamatokat és nemesített növényfajtákat ápolgatunk a kémia segítségével és táplálunk műtrágyákkal.

Hogy milyen hatása van az intenzív termelésnek a termőtalajra? Ezt a kérdést járja körül a Kóvári Gábor által rendezett *Mérgezett föld* című film. Nem csigázom a kedves olvasót, a film szerint mára a termőföld 20%-a maradt termelésre alkalmas állapotban. Nem valami sok. A szakirodalom már a 4% feletti humusztartalommal bíró talajokat humuszban gazdagnak minősíti. Talaj- és levélmintákat tanulmányozva megállapítható, hogy még az állandó ültetvény [gyümölcsös, szőlő] esetében is csak úgy sorakoznak a 0,8-1,5% humusztartalmú területek. Pedig itt még az a tevékenység sem jelenik meg oly mértékben, mint a szántókon, amit a film szakértői alapvető hibának, és a talaj degradációjának alapvető okaként jelölnek meg: ez nem más, mint a forgatásos talajművelés. Azaz a szántás.

Kaposváron 2020. február 27-én a KÖVET Egyesület szervezésében nyilvános filmvetítés keretében mutatjuk be a filmet.

A vetítés után a szakértők és az érdeklődők részvételével szakmai beszélgetést tartunk.

A beszélgetésen Dr. Gyulai Iván és Dr. Hetesi Zsolt is részt vesznek.

Gyulai Iván régóta szószólója a forgatás nélküli művelésnek. Termesztési módszerei és ökológiai szemlélete az érdeklődők számára rengeteg értékes segítséget adnak. Ő a kisebb méretű kertészeti művelésben bizonyította be a hagyományos módszerek működőképességét. Mellette Borsos Béla rendszerökológus világítja meg a világméretű összefüggéseket és ismerteti a problémák összefüggő rendszerét. Szóval a talaj humusztartalma attól függ, hogy mennyi szerves anyag kerül bele, és milyen életközösség él az adott talajban, ami képes azt lebontani. Sok rovar, giliszta, gomba és mikroorganizmus akkor tud a talajban megmaradni, ha az egyes fajok kedve szerinti mélységű tartózkodását nem zavarjuk össze azzal, hogy rendszeresen feljebb vagy lejjebb forgatjuk őket mindenféle ekékkel.

Más probléma is van a szántással: összetöri a talajszemcséket, amiket így könnyebben elfúj a szél és mos el az eső.

A Pusztaszabolcsi Agrár Zrt. speciális helyzetben gazdálkodik, van állattenyésztő ágazata is. Régen a termelésnek feltétlen része volt az állattenyésztés, a kisparaszti gazdaságban éppúgy, mint a nagy termelő egységekben. Régóta a szakmában dolgozók elmesélik, hogy a tehenészet lehet, hogy örökösen veszteséges volt, de fenn kellett tartani egy igen lényeges ok miatt, a trágyával tudták fenntartani a földek termőképességét. Érzik? Régebben nélkülözhetetlen, manapság speciálisnak minősülő körülmény. Napjainkban nem is nagyon szeretnek a szerves trágyával dolgozni, műtrágyákban kell gyűjteni, sok és nehéz, kiszállítása bonyolultabb, mint a műtrágyáé. Sztupa Gergely ágazatvezető évek alatt találta meg azt a megoldást, ami lehetővé tette számukra, hogy a forgatásos művelést felhagyva földjeiken az átlagos 20 cm-es termőréteg-vastagságot 1,2 méterre tudta növelni.

John Crawford angol kutató megdöbbentő tendenciát ismertet a filmben a termőföld pusztulásáról. Azt mondja, hogy ha a mostani ütemben használjuk túl a termőföldet, pár évtized múlva ez az erőforrás el fog tűnni. Ahhoz, hogy ezt a folyamatot megfordítsuk, szükség van a természetet utánzó mezőgazdasági rendszerek elterjedésére, ezért nagyüzemi alkalmazhatóságára remek példa a pusztaszabolcsi.

És a méhekről még nem is beszéltünk. Így megy ez?

1 A 2019. december 1., 21:53-as állapot, <https://www.worldometers.info/>